Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування спеціального автомобіля конвойної служби військової частини 3005 Національної гвардії України

18.02.2026

Харків, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 18.02.2026 групою НПМ здійснено відвідування спеціального автомобіля конвойної служби військової частини 3005 Національної гвардії України (далі – спеціальний автомобіль).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Герман Катерина Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Романова Анастасія Євгенівна, представник громадської організації.

Спеціальний автомобіль оглянуто на території Холодногірського районного суду міста Харкова за адресою: вулиця Полтавський Шлях, будинок 20, місто Харків, Харківська область, 61052.

Відвідування проведено у присутності: начальника конвойної служби та водія.

На момент відвідування обстежено один спеціальний автомобіль на базі Hyundai EX 10, який перебував у технічно справному стані.

Під час відвідування у спеціальному автомобілі обвинувачені, підсудні (засуджені) не перебували.

Спеціальний автомобіль Hyundai EX 10 з державним реєстраційним номером АХ184G 2023 року випуску (фото 1). Останній технічний огляд проведено в 2025 році.

З правого боку кузова встановлено металеві двері із загартованим склом та рухомою рамкою, ширина дверного отвору вхідних дверей складає 71 см, що забезпечує можливість транспортування особи, яка користується кріслом колісним, за умови, що його ширина не перевищує 70 см.

Для полегшення підйому людей до кузову спеціального автомобіля ліворуч від дверного отвору з внутрішньої сторони обладнано вертикальний металевий поручень (фото 2).

Салон кузова розділений на дві зони, перша для розміщення варти, друга розділена металевими перегородками на приміщення для взятих під варту осіб. У салоні кузову наявний стелаж для особистих речей розмірами 60×120×170 см, обладнано сидіння для варти з пасками безпеки.

Салон кузова спеціального автомобіля розрахований на одночасне перевезення 14 взятих під варту осіб. В зазначеному спеціальному автомобілі

облаштовано 1 загальну камеру на 6 місць (фото 3) та 4 окремі двомісні камери (фото 4) для роздільного розміщення різних категорій осіб взятих під варту. Гострі (небезпечні) місця у внутрішніх приміщеннях спеціального автомобіля відсутні. Розміри двомісних камер є однаковими та становлять 130×80×190 см (площа складає 1,04 м^2), загальної 222×140×190 см (площа складає 3,108 м^2). У даху спеціального автомобіля над приміщенням варти обладнано аварійно рятувальний/вентиляційний люк прямокутної форми розмірами 75×55 см, який має ущільнюючі елементи, що запобігають проникненню вологи всередину приміщення (фото 5). Крім того, у приміщенні загальної камери додатково обладнано два аварійно-рятувальні люки (фото 6).

Спеціальний автомобіль обладнано засобами зв'язку варти, одним проблисковим маячком, камерами відеоспостереження, одним гучномовцем та механічним протиугінним пристроєм.

Спеціальний автомобіль оснащено двома вогнегасниками та медичною аптечкою для надання первинної домедичної допомоги, яка укомплектована лікарськими засобами з актуальними термінами придатності ліків.

Попереднє відвідування спеціального автомобіля групою НПМ не здійснювався.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порушення права на свободу від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (ст. 3 Європейської конвенції з прав людини).

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) у своїх рекомендаціях щодо транспортування затриманих осіб (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. *Transport of detainees*. Factsheet, June 2018) наголошує, що приміщення, призначені для перевезення більше ніж однієї особи, повинні забезпечувати не менше ніж 0,4 м^2 площі на одну особу під час транспортування на короткі відстані та, за можливості, більшу площу. Для перевезень на тривалі відстані мінімальна площа має становити не менше ніж 0,6 м^2 на одну особу.

Під час відвідування спеціального автомобіля було встановлено, що двомісні камери для транспортування затриманих осіб мають площу 1,04 м^2, загальна камера на 6 місць має площу 3,108 м^2. Відповідно площа на одну особу в двомісній камері складає 0,52 м^2, а в загальній камері на 6 місць площа на одну особу складає 1,554 м^2. Таким чином, у камерах спеціального автомобіля дотримано мінімальні стандарти площі на одну людину для транспортування на короткі відстані, які визначено рекомендаціями Європейського комітету. При цьому зазначена площа на одну людину не відповідає стандартам для тривалих перевезень.

2. Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

Згідно з Конституцією України, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права та міжнародними договорами України, ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», всі люди є рівними перед законом і мають право на рівний захист. Особи з інвалідністю в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Держава зобов'язана створити умови для реалізації особою з інвалідністю всіх прав людини та основоположних свобод без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності та забезпечити її соціальний захист.

Представниками групи НПМ встановлено, що: спеціальний автомобіль не обладнаний відповідними спеціальними засобами (підйомник або пандус для транспортних засобів, облаштування для фіксації крісел колісних для осіб з інвалідністю або автомобільне крісло, яке трансформується в інвалідне крісло тощо); ширина дверного отвору вхідних дверей не дозволяє транспортування осіб на кріслі колісному, як що його ширина перевищує 70 см. Що може призвести до випадків травмувань осіб з інвалідністю при транспортуванні та неможливості їх перевезення.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Військовій частині 3005 Національної гвардії України:

1. Врахувати норми щодо внутрішньої наповнюваності камер та міжнародні стандарти щодо забезпечення у камерах спеціального автомобіля площі на одну особу транспортування затриманих осіб спеціального автомобіля під час організації тривалих перевезень, виходячи з фактичної площі камер, розміру дверей камер, коридору салона кузова спеціального автомобіля та міжнародних стандартів щодо транспортування затриманих осіб площі на одну особу.

2. Створити умови для безперешкодного доступу, а також належного транспортування осіб з інвалідністю у спеціальному автомобілі для перевезення осіб, взятих під варту та/або засуджених до позбавлення волі.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фототаблиця на 1 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Андрій БОХВАЛОВ**

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

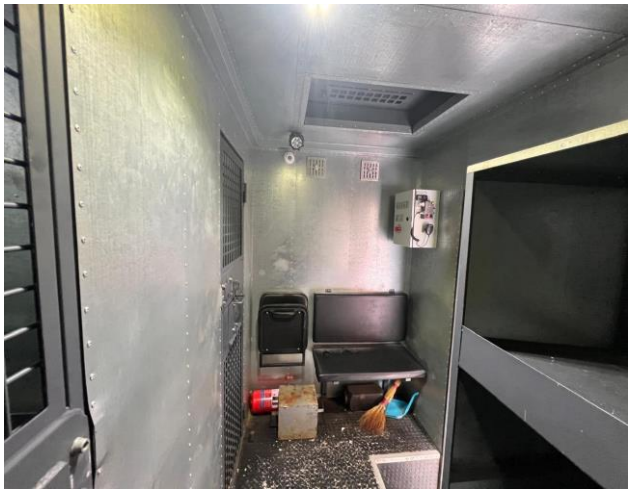

Фото 6

